

Skal de folkevalgte politikere have en højere moral end andre?

AF JANNIE IWANKOW SØGAARD

18. oktober 2013 01:01

Skolen kan ikke lære børn om computere

Det er ikke nok at overholde landets lovgivning som folkevalgt politiker. Vælgerne forventer også personlig høj moral. Helt naturligt, mener nogle eksperter, mens andre advarer mod for meget personfiksering

Den 20. oktober vil formentlig blive en af de dage, som Venstres formand og statsministerkandidat, Lars Løkke Rasmussen, sent glemmer. På søndag fremlægger han således oven på en uges intensivt pres fra politikere, vælgere og medier alle de bilag og oplysninger, der knytter sig til de rejser,

han har foretaget som formand for klimaorganisationen GGGI (Global Green Growth Institute).

Lars Løkke Rasmussen har, siden det sidste uge kom frem, at han på i alt 15 rejser i GGGI-regi har brændt cirka 700.000 kroner af på dyre førsteklasse rejser, været udsat for massiv kritik. En kritik, der dels går på, at det er de danske borgeres skatte kroner, der indirekte har finansieret rejserne, idet Danmark støtter klimaorganisationen med 90 millioner kroner over en treårig periode, dels det faktum, at pengene kommer fra den udviklingsbistand, som Lars Løkke Rasmussen og hans partifæller i Venstre ønsker milliardnedskæringer i.

LÆS OGSÅ: Lars Løkkes klimaorganisation kritiseret for korrupsion og misbrug af offentlige midler

Værd at bemærke er det dog, at der i den prekære sag ikke så vidt vides er foregået noget ulovligt, og Lars Løkke Rasmussen har efter eget udsagn blot fulgt de retningslinjer, der er udstukket fra GGGI. Retningslinjer, der nu er ændret, så Lars Løkke Rasmussen ikke mere rejser på første klasse. Alligevel har kritikken været hård, og den konkrete sag viser, at de danske vælgere ikke kun vurderer de folkevalgte politikere på, om de følger landets lovgivning og fører en rimelig politik. Det har også betydning, om politikerne optræder i overensstemmelse med et moralkodeks, som vælgerne finder rimeligt. Det har man blandt andet også kunnet se i den forgangne uge, hvor flere danske borgmestre har været i søgelyset og er blevet kritiseret for at have for mange kasketter på, når de ved siden af deres borgmesterjob tjener penge ved at sidde i forskellige lokale bestyrelser en praksis, der heller ikke er ulovlig.

Spørgsmålet er, om det er rimeligt at forvente en højere moral af folkevalgte politikere end af andre borgere i samfundet?

Ifølge Frej Klem Thomsen, der er forskningsadjunkt på Institut for Kultur og Identitet på Roskilde Universitet, giver det ganske god mening, at den almindelige borger er opmærksom på, hvor højt op politikerne formår at

hæve deres egen moralske løftestang.

I mange henseender er der ting, som politikere gør, der ikke kommer os ved. Som for eksempel om en politiker er sin ægtefælle utro. Men der er også sammenhænge, hvor det giver god mening, at vi holder politikerne op på god moral. Vi stemmer på bestemte partier og personer, som vi regner med repræsenterer vores synspunkter, men indimellem kan man få den fornemmelse, at politikerne ikke følger den dagsorden, de selv sætter. De påstår at repræsentere et synspunkt, men reagerer i nogle situationer modsat, og i den slags tilfælde er det relevant at gøre indsigelser, siger han.

Frej Klem Thomsen påpeger, at det ligeledes er normalt, at vi mennesker indbyrdes dømmes hinanden på moralsk opførsel. For det er kun de allerværste handlinger, der er forbudt ved lov. Ved siden af disse findes alle dem, der ikke er kriminaliseret, men som vi alligevel tager afstand fra og opfatter som udtryk for dårlig moral.

Ifølge Frej Klem Thomsen er der flere gyldige grunde til at hævde, at folkevalgte politikere bør være bærere af en ekstraordinær høj moral.

For det første er det indlysende, at sådan som politik fungerer i dag, så har alle politikere en interesse i at opføre sig ordentligt, og der er dermed noget rationelt i at have en højere moral end gennemsnittet. Samtidig er de valgt til at arbejde bedst muligt for de synspunkter, de står for, og hvis de kommer til at gøre noget, som står i modsætning til det, så er de måske ikke de bedste til opgaven. Endelig er politikere også en slags rollemodeller, måske mere i USA end herhjemme, og det kan have stor betydning, hvorvidt de handler i tråd med god moral, idet deres handlinger risikerer at smitte af på vælgerne, siger Frej Klem Thomsen.

LÆS OGSÅ: Folkestyret som taber

Ole Thyssen, professor og dr.phil. ved Institut for Ledelse, Politik og Filosofi på Copenhagen Business School, mener også, at der er rimelighed i, at vælgerne har en moralsk målestok i hånden, når de bedømmer politikerne.

Politikere er personer, der har sat sig op på at regulere menneskers liv, både når det drejer sig om at overholde love og moralske værdier. En ting er, hvad præsten siger, en anden, hvad præsten gør. Er der ikke overensstemmelse mellem disse to, så sker der et tab af troværdighed, siger han.

Ofte sker der det, mener Ole Thyssen, at når mennesker bliver tillagt magt, så får de en fornemmelse af, at de også har ret til nogle ekstraordinære goder. Fordi de qua deres magt er så vigtige, skylder verden dem så at sige noget, og de kommer til at betragte dem selv som undtagelserne, der bekræfter reglerne. Men som i den aktuelle sag med Lars Løkke Rasmussens luksusrejser kommer grådigheden ofte tilbage til dem som en boomerang.

Politikere er valgt af os på et tillidsmandat, og de bør bedømmes på det kodeks, at det, vi siger, også er det, vi gør. Så når Lars Løkke Rasmussen siger, at vi skal spare på u-landsbistanden, men samtidig frådser med dyre rejser, så er det helt legitimt at sige, at her har han dummet sig eklatant. Han har handlet forkert og afsløret sig som en hykler, siger Ole Thyssen.

Michael Ulveman partner og kommunikationsrådgiver hos Kristiansen.Ulveman samt tidligere rådgiver for Anders Fogh Rasmussen i både hans egenskab af statsminister og generalsekretær i Nato kender fra sine mange år inden for dansk og international politik alt til, hvordan toppolitikere skal gebærde sig for at undgå at ryge i unåde hos vælgerne.

Politikere er nødt til at udvise den allerhøjeste grad af rettidig omhu og have en god næse for, hvordan man vælger sine handlinger. De må ikke gå fejl af folkestemningen, for alle ens handlinger og ord bliver vendt og drejet og kan komme frem på alle platforme både nationalt og internationalt. Udviser man ikke rettidig omhu, er det, at man kan komme galt af sted, siger han.

I sagen om Lars Løkke Rasmussens dyre rejser hæfter Michael Ulveman sig ved, at der ikke er begået nogen juridiske overtrædelser, og at Venstres

formand dermed har retten på sin side. Omvendt mener han ikke, at mulighederne for at få vendt stemningen i den konkrete sag er særlig gode.

Lars Løkke Rasmussen bliver målt ud fra dansk og ikke international standard, og selvom alle disse bilag nu bliver lagt frem, tror jeg ikke, at det vil føre til en højere grad af forståelse i befolkningen snarere mere forvirring. Der er et gab mellem en dansk forståelse og internationale standarder, siger han.

En af dem, som synes, at al virakken omkring Lars Løkke Rasmussens dyre rejser har taget overhånd, er teolog, forfatter og tidligere folketingsmedlem for Det Radikale Venstre Asger Baunsbak-Jensen. Han mener, at vi i al for høj grad forsømmer at diskutere substansen i den konkrete politik, hvor der ellers er masser af etiske og moralske spørgsmål at debattere.

Folk elsker at vade rundt i personsager, men vi burde i stedet koncentrere os om de vigtige ting. Om, at vi snart skal stemme, om, hvorvidt vi skal tilslutte os den europæiske patentdomstol, og om, at masser af mennesker drukner nede ved Italiens kyst, når de forsøger at flygte fra krig og fattigdom. Hvis man tager en rundtur på internettet, kan det snart være svært at få et overblik over, hvad demokratiet faktisk handler om, fordi debatten er splittet op i atomer, siger han.

Det er ikke, fordi Asger Baunsbak-Jensen mener, at der slet ikke skal skeles til, hvordan folkevalgte politikere gebærder sig. Men man bør hovedsageligt bedømme dem ud fra den førte politik og i langt højere grad undgå at beskæftige sig med deres privatliv.

Det har til enhver tid ramt de folkevalgte, at de blev holdt op på deres handlinger. Men forskellen fra før og nu er, at der er sket et skred i medieverdenen. Journalisterne overskrider langt flere grænser, og de sociale medier hjælper til. På den måde er pressen med til at undergrave demokratiet som når de for eksempel fokuserer på statsminister Helle Thorning-Schmidts (S) mands seksualitet og andre lignende og upassende ting. Jeg vil gerne skelne og trække en grænse der, hvor privatlivet starter. Det skal pressen ikke bedømme politikerne ud fra, siger han og tilføjer:

Der, hvor politikere særligt skal værne om deres moralske omdømme, er i forhold til fråds, økonomi og penge, og der vil jeg sige, at Lars Løkke Rasmussen nok har glemt at passe på og ikke har vist rettidig omhu. Om end jeg stadig mener, at det indtager en alt for høj position i medierne og i offentligheden.

Det tidligere radikale folketingsmedlem står ikke alene med sin vurdering. Han har en meningsfælle i filosof Anders Fogh Jensen. Også han er fortaler for mindre personfiksering og et øget fokus på den politiske substans.

Fornemmelsen af moral kommer fra det at leve som menneske og omgås andre mennesker. Det er jo nok vigtigt, at vores politikere er veludviklede mennesker, og som sådan skal de vel også vælges men deres politik er det væsentlige. Den egentlig skandale består i personificeringen af politikken, således at politikerens personlige handlinger bliver vigtigere end den politik, han eller hun fører. Jeg mener, at medier, meningsmålinger og vælgerlussinger skal holde sig væk og lade politikerne føre deres politik. Det er i hvert fald den vej, vi må hive omgangen med politikken, hvis ikke det skal blive det rene personbarbari, siger han.

Telefon: 33 48 05 00 | Abonnement: 33 48 05 05 |
Annoncer: 33 48 05 00 | Læs mere om [ophavsret](#) og
[persondatapolitik](#) | © 2016 Kristeligt Dagblad,
Vimmelskaftet 47, 1161 København K

Websitet anvender cookies til at huske dine indstillinger, statistik og at målrette annoncer. Denne information deles med tredjepart.

OK

Læs mere